

OBSAH

1	ÚVOD DO MAKROEKONÓMIE	11
1.1	JE MAKROEKONÓMIA SAMOSTATNÁ VEDNÁ DISCIPLÍNA?	12
1.2	HODNOTOVÉ KRITÉRIÁ INDIVIDUÁLNEHO SUBJEKTU.....	17
1.3	MAKROEKONOMICÝ PRÍSTUP	19
1.4	NÁRODOHOSPODÁRSKE PARAMETRE A ICH MERANIE	24
1.4.1	Základné makroekonomické veličiny	26
1.4.2	Hrubý domáci produkt	30
1.4.3	Kolobeh príjmov a výdavkov	31
1.4.4	Metódy výpočtu hrubého domáceho produktu	35
1.4.5	Potenciálny produkt	39
1.4.6	Celkové príjmy obyvateľstva	40
2	EKONOMICKE SUBJEKTY	45
2.1	SEKTOROVÁ SKLADBA EKONOMIKY	47
2.1.1	Sektor domácností	50
2.1.2	Sektor firiem	54
2.1.3	Sektor vlády	55
2.1.4	Sektor zahraničia	57
2.2	MAKROEKONOMICÝ KOLOBEH V UZAVRETEJ EKONOMIKE	58
2.3	MAKROEKONOMICÝ KOLOBEH V OTVORENEJ EKONOMIKE	58
3	ZDROJE TVORBY PRODUKTU	63
3.1	HMOTNÝ KAPITÁL	65
3.2	ĽUDSKÝ KAPITÁL	73
3.3	FINANČNÝ KAPITÁL	77
3.4	INVENČNÝ KAPITÁL	84
4	EKONOMICÝ RAST	93
4.1	POJATIE EKONOMICKEHO RASTU	94
4.2	ZDROJE EKONOMICKEHO RASTU	95
4.2.1	Faktory ekonomického rastu	96
4.3	MODEL Y EKONOMICKEHO RASTU	98
4.3.1	Keynesovské modely ekonomického rastu	99
4.3.2	Neoklasický Coob- Douglasov výrobný model ekonomického rastu	101
4.3.3	Teória endogénneho ekonomického rastu	102
4.4	BARIÉRY EKONOMICKEHO RASTU	103
4.5	EKONOMICÝ RAST A EKONOMICÝ (HOSPODÁRSKY) CYKLUS	105
4.6	VNÚTORNÁ EKONOMICÁ ROVNOVÁHA A UKAZOVATELE EKONOMICKEJ ÚROVNE	106
5	TVORBA, ROZDELENIE A UŽITIE NÁRODNÉHO PRÍJMU	111
5.1	TVORBA NÁRODNÉHO PRÍJMU	113
5.1.1	Produkčná funkcia	114
5.1.2	Výrobné faktory	115
5.2	ROZDELENIE NÁRODNÉHO PRÍJMU	118
5.3	DOPYT PO VÝROBKoch A SLUŽBách	119
5.4	KRÁTKODOBÁ ROVNOVÁHA HOSPODÁRSTVA	121
5.4.1	Vplyv rozpočtovej politiky na rovnováhu hospodárstva	124
6	AGREGÁTNY DOPYT A AGREGÁTNÁ PONUKA	133
6.1	AGREGÁTNY DOPYT	133
6.1.1	Vplyv ceny na dopyt	139
6.1.2	Dopyt po faktoroch výroby	141
6.1.3	Rovnováha v hospodárstve	144
6.1.4	Posun krivky agregátneho dopytu	147
6.2	AGREGÁTNÁ PONUKA	148
6.2.1	Dlhodobá krivka agregátnej ponuky (L RAS)	150
6.2.2	Krátkodobá krivka agregátnej ponuky /S RAS)	150

6.2.3	Zmeny v horizonte.....	151
6.3	DOPYTOVÝ ŠOK.....	152
6.4	PONUKOVÉ ŠOKY.....	154
7	ZAMESTNANOSŤ A NEZAMESTNANOSŤ	157
7.1	ZAMESTNANOSŤ	157
7.1.1	Deľba práce a produktivita práce	159
7.1.2	Ľudský potenciál	162
7.1.3	Ľudský kapitál	162
7.1.4	Dopyt po práci	163
7.1.5	Ponuka práce	167
7.1.6	Rovnováha medzi dopytom a ponukou práce	171
7.2	NEZAMESTNANOSŤ	171
7.2.1	Meranie nezamestnanosti	173
7.2.2	Formy nezamestnanosti	174
7.2.3	Okunov zákon a Phillipsova krivka	178
8	PENIAZE A TRH PEŇAZÍ	185
8.1	FUNKCIE A FORMY PEŇAZÍ	189
8.1.1	Zložky peňažnej masy	191
8.2	TVORBA BANKOVÝCH PEŇAZÍ	193
8.2.1	Tvorba bankových peňazí v systéme čiastočného krytia vkladov	193
8.2.2	Centrálna banka a ponuka peňazí	195
8.3	TRH PEŇAZÍ A ÚROKOVÁ SADZBA	199
8.3.1	Rovnováha na peňažnom trhu	206
9	INFLÁCIA	213
9.1	POJATIE INFLÁCIE	214
9.2	PRÍČINY A FORMY INFLÁCIE	217
9.3	DÔSLEDKY INFLÁCIE	223
9.4	INFLÁCIA A NEZAMESTNANOSŤ, PHILLIPSOVA KRIVKA	224
10	MODEL IS – LM	231
10.1	ROVNOVÁHA NA TRHU TOVAROV A KRIVKA IS	235
10.2	ROVNOVÁHA NA PEŇAŽNOM TRHU A KRIVKA LM	237
10.3	KRÁTKODOBÁ ROVNOVÁHA MODELU IS – LM	239
10.4	VÝKYVY EXOGENNÝCH PREMENNÝCH V MODELI IS – LM	240
10.4.1	Vplyv zmeny rozpočtovej politiky na model IS – LM	240
10.4.2	Vplyv zmeny monetárnej politiky na model IS – LM	243
10.4.3	Posun kríviek IS a LM	243
10.5	MODEL IS – LM AKO TEÓRIA AGREGÁTNEHO DOPYTU	244
10.5.1	Agregovaný dopyt a expanzívna rozpočtová politika	246
10.5.2	Agregovaný dopyt a expanzívna monetárna politika	246
11	VNÚTORNÁ EKONOMICKÁ ROVNOVÁHA	259
11.1	ROVNOVÁHA MEDZI PRÍJMIAMI A VÝDAVKAMI	260
11.2	DVOJSEKTOROVÝ MODEL	261
11.2.1	Rovnovážny produkt a výdavkový multiplikátor	265
11.3	TROJSEKTOROVÝ MODEL	268
11.4	ŠTVORSEKTOROVÝ MODEL	271
12	SPOTREBA, ÚVER, ÚSPORY A INVESTÍCIE	275
12.1	SPOTREBA	276
12.1.1	Keynesova teória	277
12.1.2	Fisherova teória	279
12.1.3	Friedmanova teória	282
12.2	SPOTREBA A ÚSPORY	283
12.3	ÚSPORY A INFLÁCIA	285
12.4	VPLYV LIKVIDITY- ÚSPORY- INFLÁCIA	285
12.5	INVESTÍCIE	287

12.6	VLASTNÝ A CUDZÍ KAPITÁL	289
13	OTVORENÉ HOSPODÁRSTVO	297
13.1	ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA	297
13.2	MENOVÝ KURZ	300
13.3	PARITA KÚPNEJ SÍLY	305
13.4	VÝMENNÉ KURZY	306
13.4.1	Fixný výmenný kurz	306
13.4.2	Plávajúci výmenný kurz	309
13.4.3	Ktorý z výmenných kurzov je vhodnejší?	311
13.5	ÚLOHA MEDZINÁRODNEJ VÝMENY	312
13.6	PLATOBNÁ BILANCIA	314
13.7	ROVNOVÁHA MEDZI ÚNIKMI A INJEKCIAMI	317
13.8	ZAHRANIČNÁ ZADĽŽENOSŤ	319
13.9	VONKAJŠIA NEROVNOVÁHA A JEJ PRÍČINY	320
14	MZDY- CENY- ZAMESTNANOSŤ	329
14.1	MZDY A CENY	330
14.2	INFLÁCIA A NEZAMESTNANOSŤ	338

učbu parciel, lekcí, predmetov, prednášok a vzťahov voči svetovej ekonomike

Poznanky z makroekonómie umožňujú pochopiť správanie ekonomických subjektov vrátane vlády a zahraničia. Vzajomná zladenosť ich správania je predpokladom efektívneho vývoja ekonomiky.

Učebný text „Makroekonómie“ je základom pre štúdium ekonomických problémov. Je spracovaný tak, aby vyhovoval pedagogickému procesu, preto zhrňuje exaktné poznanky a využíva ich istou mierou formalizácia ako matematický aparát, grafy a tabuľky vtedy na vyššom stupni abstrakcie. Súčasne využíva niektoré štatistické informácie o úrovni a vývoji českej ekonomiky.

Opiera sa o súbor teoretických poznatkov spracovaných vo svetovej literatúre, ako je o poznanky autorov z oblasti teórie a poznania hospodárskej praxe o fungovaní národného hospodárstva.

Úroveň a hĺbka spracovanie sú primerané úrovni poznatkov poslucháčov z iných ekonomických predmetov, ktoré sú zaradené v predchádzajúcich semestroch. Publikácia je tiež vhodným zdrojom poznania o makroekonomických poznatkoch aj pre pracovníkov hospodárskej praxe. Široka záberu umožňuje pochopiť všetky základné teoretické i praktické problémy fungovania národného hospodárstva.

Poznanky z makroekonómie slúžia k teoretickej orientácii všetkých pracovníkov hospodárskej praxe a v praktickej hospodárskej politike takých inštitúcií ako je vláda, centrálna banka a ostatné ústredné orgány, orgány pomocopravy. Okrem toho poznanky z makroekonómie prispievajú k zdokonaľeniu myslenia, tvorbe logických úvah a úsudkov o praktickej orientácii hospodárskych opatrení.

Prof. Ing. Michal Baránek, PhD. a Ing. Jozef Hubánek, PhD.

Autori učebného textu